

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Barát Endre*

Cím: *Egy óra a józsefvárosi népkönyvtárban*

Forrás: *Magyar Hírlap*

Bp.
(Hely)

1938. V. 6.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Tárgy

027.1

Hely

Közjótékonyági Egyes. Népkönyvtár

Idő

1938

Személy

Helyszám

Egy óra a józsefvárosi népkönyvtárban

Hátha még egy kis kávé kapnánk a könyvek mellé —
álmodozik Zólyomi bácsi, a törzsolvasó

A Kisstáció ucca a VIII. kerületben fekszik. Ahogy mondani szokták: a legötétebb Józsefvárosban. A ház, amelyben most nyílt meg ezidén újra a budapesti VIII. ker. Közjótékonyági Egyesület ingyenes népkönyvtára, — tulajdonképpen az előljárárság épülete. Csak a bejárás nyílik erről az eldugott kis uccáról. Le kell menni a pincébe, két folyosón is bekanyarodunk, a folyosókat egy-egy csupasz villanykörte világítja meg, kísértetiesen.

„Ebédosztás” — hirdeti a tábla az egyik ajtón. Kiderül, hogy itt kell a könyvtárba belépni.

Nagy, betonpadlójú helyiségbe jutunk. Hosszú asztaloknál emberek ülnek és újságokban lapozgatnak. Ez a könyvtár egyik helyisége, ahol a hírlapok vannak.

Miután kissé körülszaglászva megállapítjuk, hogy kelkáposztafőzelék volt ebédre, szétnézünk az olvasóterem látogatói között. Egy bácsika bundában üldögél a jól megrakott kályha közvetlen közelében és ráhajolva az asztalra, böngészi — nem a napilapokat, hanem — az *Ország-Világ* harminc év előtti bekötött évfolyamát.

Két törzsolvasó

Lám, mellette ez a kendős néni — fordítva tartja kezében az újságot...

— Fordítva áll az újság, néni... — riasztjuk fel a szunyókálásból. Az öregasszony ijedten fölrebben s nagy buzgalommal forgatja a lapot, ráhajol, mintha olvasna. Fél, hogy tán kiteszik innét a szűrét, pedig de jó a melegben szundikálni. Ezt mormolja, védekezően:

— Mit csináljak? Ezek... ezek itt mindig megfordíjják...

Hányféle embert lehet itt felfedezni! Mintha valami különös bányába kerülnénk; régi ásványokat válogatva, egy multba omlott világ romjai kísérténeek, van köztük tán drágakő is és megkopott szürke kavics.

Alig látni közöttük fiatal embert, mind túl van már az élete javán s bizony, mind szegény, holtszegény. S van aki bevallja, van aki tagadja.

— Megvallva, én bizony ide főként a meleg ájér kedvéért jövök, s úgy mellesleg kiolvasom a lapokat is... — súgja egy gondozatlan kecskeszakállú úriember, akinék gondosan meg van kötve

a nyakkendője — gallér híján a meztelen nyakára. — Van ugyan a szomszédban melegedő, de az túlzásfoltágnak örvend, bizony kérem, mindenféle fajta népek megsúfolódnak benne. S én pedig főispán voltam világeletemben. Már mint-hogy uradalmi ispán s mivel egymagam valék, én voltam a fő...

Háromezer könyv

Most beljebb kerülünk, a belső helyiségbe. Ez a tulajdonképpeni könyvtár.

Csend, csend... És tisztaság. Az étel-szag ugyan itt is érzik, merthogy ez az ebédlője a nyolcadik kerületi szegénykonyhának. De tisztára-sikáltan sárgállanak az asztalok, fölöttük vigyázó emberi hátak s figyelő szemek hajolnak, fürkészenek a betűk sűrűjébe.

A könyvtáros-kisasszonnal beszélgetünk: szép, ragyogó feketeszemű fiatal leány.

— Már tavaly is én voltam a könyvtáros, jó, csendes kis állás ez, kérem, bár elég sok a dolgom a könyvekkel s az olvasókkal is... — mondja a kisasszony és közben a fiókba igyekszik sülyesztetni a keresztöltést, amin „működik.”

— Hány darab könyvük van? — kérdezzük.

— Háromezer... de gyarapodni fog még, mert állandóan kapunk ajándékba. Kétszáz darabon kívül, úgy kaptuk mindet...

Bepillantunk a katalógusba, a H-betűnél: *Heltai, Hauptmann, Herczeg Ferenc, Harsányi Zsolt, Hamsun Knut*... a J-nél

természetesen *Jókai*... Nemcsak regényeket láttunk itt, útleírásokat — ezek a legkelendőbbek — s bölcséleti munkákat, *Kant, Schopenhauer*...

Most aránylag kevesen vannak, tizenötven, törzsvendégek, akik szinte isszák a betűt...

A bárónő és társai

— Van olyan nap, amikor negyvenen, ötvenen is megfordulnak nálunk — mondja a könyvtáros-kisasszony.

Óvatosan szétnézünk az olvasók között; szikár, cvikkeres úr — a cvikker még külön spárgával van a fülére erősítve — *Arany* balladáit olvassa. Mellette sovány fiatal nő Victor Hugo-tól a „Nyomorultak”-at élvezi, valóban ez a helyes kifejezés, az arca kipirul, szeme fénylik, ahogyan szinte átéli az izgalmas, romantikus történetet. Öszhajú, macskabajszú bácsi — aki szűk pepita nadrágot visel, fehér kamásnit — *Marlitt*: A „Vénkisasszony titka” című regényébe mélyed. Szabályos időközökben megigazítja bajuszát s felhúzza nadrágját, gondosan. Harisnyát elvből nem visel.

Szemben véle a bárónő. A bárónő lorgnont tart a szeme elé, időnként körül-

néz s ilyenkor elfintorítja az orrát. Elefántcsontszínű krézedlije tán egy évszázadra tekinthet vissza. *Étvös Károly* „Utazás a Balaton körül” — című művét olvassa.

— A bárónő nem olvas akármilyen frótól... — súgja a könyvtáros kisasszony. — Már én tudom is, s előre elkészítem neki az olvasnivalóját. *Jósika*

Miklós báró, *Eötvös*, azután előszeretettel olvasgatja gróf *Széchenyi* István „Hitel” című munkáját, bár esküdni mernék, hogy egy szót sem ért belőle. Ja igen, kedvenc könyve még báró *Kemény* Zsigmond: „Zord Idők”-je.

Csak az óra ketyeg a falon...

A Kistáció ucca eléggé elhagyatott, csak nagynéha hallatszik le a pincehelyiségbe egy-egy stráfkocsi dübörgése. Máskülönben csend, nagy csend sulyosodik az olvasótermekre, csak az óra ketyeg a falon, öregúr köhint, anyó sóhajt, holmi érzelmesebb résznél... Kultúra...

— Jó dolog ez, kérem — nyilatkozik egy fogatlan bácsi, aki nagyrégen vándorszínész volt, a *Zólyomi* bácsi — szép könyvekben dúskálhatunk, jó meleg is van... — mondja s közben szinte hálásan néz az alaposan befűtött kályha felé.

Ám soha nem teljes a boldogság, *Zólyomi* bácsi még ennyit mond, súgva:

— Hát még, ha egy kis kávé is adnának így délutánonként...

Barát Endre